

Sokol Olešná

si dovoluje pozvat všechny své členy a ostatní příznivce na
tradiční prvomájový výšlap

tentokrát

„Z Nižbora údolím Výbrnice do Chyňavy“

Datum: 1. května 2026 /pátek - státní svátek/

Sraz: Železniční stanice Rakovník v 8.40 hod.

Odjezd: Vlákem na trati Rakovník-Beroun do stanice Nižbor .

Odj. Rakovník	8.56 hod.	Odjezd z Plzně: Odj. Plzeň hl.n.	8.22 hod.
Příj. 6El st. Nižbor	9.38 hod.	Příj..Beroun žel. st.	9.08 hod.
		Odj. Beroun. žel.st	9.27 hod
		Příj. Nižbor	9.39 hod.

Východiště: **Žel. stanice Nižbor** 10.00 hod.

Trasa: Nižbor žel. stanice – Nižbor žel, přejezd /0,1 km/ - neznačená odbočka Žlubinec /0,9 km/ - hradiště Žlubinec /0,9 km/ - modrá tur. zn. /0,8 km/ - pomník Pomník Jaroslava Nováka Braťky /0,5 km/ - Pod Tlustou horou /2,9 km/ - Chyňava rozc. /1,7 km/ - Chyňava škola./1,7 km/ Celková délka asi 10 km.

Popis trasy: Od železniční stanice Nižbor se vydáme po žluté tur zn. Směrem k železničnímu přejezdu se závorami. Hned u nádraží mineme restauraci Zastávka vzniklé z vedlejších železničních budov a rovněž z vagonů. Provozuje jí herec divadla Sklep Tomáš Hanák. Zde žlutou tur. značku opustíme a dáme se doleva po modré tur. značce, která přechází koleje a pokračuje po levé straně kolejí doprava. Asi po 100 metrech značka zatáčí doleva a po ní budeme pokračovat ulicí Do Jasánek. Za posledními domy mineme workoutové hřiště. Asi po 1 km přejdeme k nevýrazné lesní pasece u které odbočíme doprava na neznačenou cestu vedoucí ke hradišti Žlubinec.

Zde v podstatě uděláme kolečko o délce necelých dvou kilometrů, po kterých se vrátíme zpět k modré tur. značce.. Na tomto kolečku už budeme výše nad řekou a budeme mít krásné pohledy nejen na řeku Berounku, ale i na hrad Nižbor na kopci nad řekou a vlevo do něho na louky, na nichž se nacházelo významné keltské oppidum Stradonice na druhém břehu.

Asi po osmi stech metrech přijdeme k vyhlídce s lavičkou a stolečkem. A po dalších sto metrech k hradišti Žlubinec. Zde už po hradišti zbyly pouze jen špatně viditelné valy. Na druhou stranu je pak vidět do údolí Žlubineckého potoka, kde je vidět rybník Výbrnice. Někdy se celému údolí potoka říkalo také Výbrnice. Od hradiště se vydáme neznačenou cestou doleva kolem letní základny TOM Bobr Beroun zpět k modré tur. značce.

Z hrany údolí Žubineckého potoka sejdem k potoku a od místa, kde již bude u vody se vrátíme asi 100 m doprava po neznačené cestě k pomníčku jednoho ze zakládajících členů Junáka v Čechách, spisovatele dobrodružných románů se skautskou tematikou a zakladatele zdejší skautské základny Jaroslava Nováka, zvaného Braťka. Poté se vrátíme zpět na modrou tur. značku. Po ní půjdeme proti proudu Žlubineckého potoka údolím mírně vzhůru. Asi po 3 kilometrech přijdeme ke krásně vyrobenému dřevěnému pítku vyvádějícím do dřevěného koryta místní pramen. Po dalším asi půlkilometru v místech kde končí les modrou tur. značku opustíme a budeme pokračovat po červené tur. značce doprava kolem několika samot.

Odtud již značka vede po místní silničce a po zhruba dalších 1500 metrech přijdeme do středu obce Chyňava. Nejprve přijdeme k modlitebně Husova sboru, pak k restauraci Dělnická dům a posléze ke kostelu sv. Prokopa a místní škole. Odtud asi dalších 100 m se nachází **Státek U merlina**, což je místní malá zoologická zahrada, kterou je možné také navštívit.

Cíle: **Nižbor** - Původní název Mieseburg nám připomíná, že řeka Berounka se dříve i zde jmenovala Mže (latinsky Misa). První zmínka pochází z roku 1265. Českým králem Přemyslem Otakarem II. zde byl vystavěn královský lovecký hrad. Velmi oblíben jej měl zejména český král Václav II. Na základech starého hradu byl v letech 1720-1725 postaven barokní zámek. Ze stejné doby pochází i kostel Povýšení sv. Kříže. Jihozápadně od zámku se nachází Fürstenberkská hrobka a pomník Karlu Egonu Fürstenberkovi. Ten v roce 1773 založil na pravém břehu řeku Novou huť - ve své době velmi moderně vybavenou železářnu. Výroba zde probíhala až do roku 1876. Z 19. st. pocházejí klasicistní budovy čp. 13 a 63. Jedna nese místní název Portartur a je památná pobytem Bedřicha Smetany, druhá je bývalou školou s letopočtem 1826. Na tzv. Pekárně jsou sluneční hodiny z roku 1820. Roku 1910 zde postavil dr. Ladislav Pračka na průsečíku 50. rovnoběžky a 14. poledníku soukromou hvězdárnu s typickou kopulí. Dnes tuto budovu vlastní modní návrhář kubánského původu Osmany Laffita. V obci působí jeden ze sklářských závodů firmy Rückl a synové (po dohodě možná prohlídka). Roku 2004 bylo v zámku otevřeno Informační středisko keltské kultury, zbudované z peněz Evropské unie.

Hradiště Žlubinec - Nad údolím řeky Berounky se v ostrohu tvořeném jednak údolím Berounky a jednak

údolím Žlubineckého potoka zbytky valů hradiště, které se zde kdysi nacházelo. Dosud nebyl proveden podrobný archeologický výzkum. Nelze tedy určit, zda se zde nacházelo v době laténské (tedy cca 400 roků až počátek letopočtu, kdy se na druhém břehu nacházelo významné keltské oppidum Stradonice. Mohlo by jít o jaké strážní místo pro oppidum. Hradiště však může být i mnohem mladší a souvisle až tak s hradem a spadat tak až do sklonku středověku. V terénu je dobře patrná dvojice valů a příkopu mezi nimi a to směrem na plochou část lokality. Uvnitř areálu se nachází kruhová vyvýšenina s mírnou depresí ve středu.

Skautský tábor Výbrnice – Dne 15.11.1930 bylo na schůzi Ústřední rady Svazu junáků – skautů a skautek Republiky Československé bylo rozhodnuto, že by svaz měl vybudovat základnu, která by sloužila k výchově vedoucích a dalším činnostem. V roce 1932 bylo konstatováno, že je zajištěno tábořiště v rezervaci v Nižboru v údolí potoka Výbrnice. Tato základna by měla být obdobou americké základny Gilwell. Tábor byl slavnostně otevřen 29.5.1932. Otevření se zúčastnil i zakladatel českého Junáka A.B. Svojsík. Základna se sestává z tzv. rychty, což je dřevostavba krytá šindelem a ozdobené dřevěným zábradlím u vchodu, dále zde byla nevelká dřevěná lidové zvoničky. Rychta sloužila vždy jako vůdcovský stan. Vedle zvoničky stála pak další, prkenná stavbička, dřevěný stan opravdu ve velikosti stanu - „áčka“, jenž se nazýval doupě. V roce 1934 byly doplněny dva velké sruby s palandami. Jako správce, zde bydlel a fungoval otec spisovatele Františka Nepila (10. února 1929 Hýskov – 8. září 1995 Praha), který odsud chodil do školy a pochopitelně byl také skautem-junákem. Jako malý skaut sem jezdil i další pozdější spisovatel, scenárista, dramatik, překladatel, básník Jiří Stránský (12. srpna 1931 Praha – 29. května 2019), (autor např. zfilmovaného románu Zdivočelá země, v hlavní roli s Martinem Dejmarem) nad nímž jako starší kamarád držel František Nepil ochranou ruku.

Jaroslav Novák-Braťka (*31.1.1894, +14.3.1965) tajemník Svazu junáků–skautů a skautek Republiky Československé a šéfredaktor časopisu Junák. Velmi často se svým skautským oddílem do základny Výbrnice jezdil. Významný spisovatel dětské a mládežnické literatury. Své bohaté zkušenosti uplatnil v řadě skautských příruček. Napsal první český skautský román Skautská srdce (později upraveno na Statečná srdce), který poprvé vyšel v r. 1921 a dočkal se mnoha vydání. Další knihy, které napsal, nesou názvy Zelené jezero, Bílá ruka, Vláďa Nebojsa, aj. Byl spoluautorem námětu jediného skautského filmu Na dobré stopě režiséra Josefa Macha z roku 1948. Po zákazu Junáka v r. 1940 byl Braťka nacisty zatčen a vězněn. Za svoji odbojovou činnost proti německým okupantům byl vyznamenán prezidentem republiky Čsl. válečným křížem a čsl. vojenskou medailí Za zásluhy.

Chyňava – První zmínka o tomto sídle pochází z roku 1341. Feudálně byla podřízena obec panství karlštejnskému. Dnes má obec asi 1200 obyvatel a spolu s přidruženými osadami asi 1800 obyvatel. Mezi nejvýznamnější památky obce patří kostel sv. Prokopa. Jde o jednodílnou stavbu, s vysokou hranolovou věží mírně předstupující před západní průčelí. Původně šlo o gotickou stavbu, jež byla barokně přestavěna. Stavba je kryta mansardovou střechou, nad presbytářem je umístěn sanktusník. Stěny lodi se otevírají čtyřmi páry oken, presbytář třemi okny a jeho fasáda je členěna operáky. Přízemí věže se otevírá vstupním portálem v pískovcovém ostění s prolomeným frontonem v nadpraží.

Další stavební památkou je venkovská usedlost čp. 85 v exponované poloze ve východní části návsi, při Chyňavském potoce. Je tvořena roubenou chalupou se zápražím, rovnoběžnou s komunikací, k níž se váže zděná stodola. Na stodolu proti roubené chalupě kolmo navazuje menší novodobá hospodářská přístavba (není předmětem ochrany). Před chalupou se nalézá udržovaná zahrádka, která je vymezena dřevěným plaňkovým plotem. Kaple Husova sboru Církve československé husitské byla postavena v letech 1936-37 (stavitel Josef Pelc).

Odjezd zpět:	Odj. Chyňava U školy	14.54	Odjezdy do Plzně: Beroun žel. st.	15.52
	Beroun aut. nádr.	15.17		Příj. Plzeň
	Beroun žel. st.	15.59		
	Příj. Rakovník	16.57		

Mapa: KČT č. 36 – Okolí Prahy /1:50.000/
ShoCart č. 416 – Rakovnícko, Křivoklátsko, Karlštejn /1:40.000/ - turistická mapa

Občerstvení: Restaurace v Nižboru, v Chyňavě a restaurace v Berouně.

Pokyny: Pláštěnky a deštníky určitě sebou.

SOKOL OLEŠNÁ

= V mysli vlast, v srdci smělost, v paži sílu! =

© Jaroslav Skoupý